

וקראת לשבת עיונג

עיון תורני בפנינו באגדה ובסולת פלאו

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון במייל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"נ שרינה בת זהירה | להצלחת כל התורמים והמסייעים ברוחניות ובגשמיות

גליון מס' 517

פרשת תולדות

ב' בכסלו התש"פ

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

שח הגאון רבי דוד יוסף שליט"א, רבה של שכונת 'הר נוף', וחבר מועצת חכמי התורה את הדברים דלהלן: "כשהייתי לומד בישיבת 'אור ישראל' בפתח תקוה, המצב הכלכלי היה קשה מאד. באחת הפעמים התלוננו בפני ראש הישיבה, הגאון רבי יעקב ניימן, על המצב הקשה, והוא השיב להם כי הוא משתדל מאוד לגייס כספים ובקושי מצליח...

"באותם הימים נסענו, ונהג האוטובוס סיפר לנו בדרך, שהוא חזר בתשובה כששמע את הרב עובדיה יוסף בבית הכנסת, בהיותו דיין בפתח תקוה – והיום כל בניו לומדים בישיבות. אחד הבחורים שהיו איתי באוטובוס, הצביע עלי ואמר לנהג 'הנה הבן של הרב עובדיה'. הנהג התרגש ואמר לי: 'תגיד לאבא שלך שכל מה שיש לי זה בזכותו'. הוא סיפר לי שהוא גר בכפר אברהם. ויש לו משק.

"ביום שישי חזרתי לבית, וסיפרתי למרן אבא זיע"א אודות אותו אדם. אבא ביקש להשיג לו את מספר הטלפון של אותו אדם. העליתי אותו על הקו, ואבא אמר לו: 'מדבר עובדיה יוסף, אני רוצה לפגוש אותך'. ואכן, אותו נהג הגיע לבית שלנו, ואבא אמר לו: 'אני מבקש ממך טובה. אני רוצה שתעזור לישיבה בפתח תקוה שאין להם כלום'. הנהג השיב במקום: 'אני מתחייב שבמשך שנה כל הפירות והירקות – יקבלו ממני חינם אין כסף'...

"ואכן, ביום שישי היה מגיע סנדר לישיבה, ומוריד כמויות אדירה של פירות וירקות. הטבח רץ והזעיק את ראש הישיבה, שהגיע מייד ואמר: 'אני לא יכול לשלם על זה'. אותו אדם השיב לו: 'זה הכל חינם'... 'למה?', שאל ראש הישיבה, והאיש עונה: 'בגלל הרב עובדיה יוסף'...

"הרב ניימן התחיל לבכות, קרא לי, נישק אותי ואמר לי: 'תגיד לאביך תודה, והשנה הזאת אתה פטור משכר לימוד'. אז שכר הלימוד היה חמישים לירות, זה היה הרבה כסף, בשמחה ובטוב לבב רצתי אל הטלפון הציבורי, וסיפרתי לאבא על מה שקרה...

"כעבור זמן מה אבא מגיע למשרד הישיבה, נכנס לרב ניימן ואומר לו: 'אתה אמרת לבן שלי שהוא פטור משכר הלימוד? מה זה קשור?'. הניח לו 12 צ'קים והלך...

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

בגלל רבע שעה

כשאנו רואים צמד אחים תאומים, ושואלים בני כמה הם, ומי מהם גדול, ישיבו שהם בני אותו גיל: הלא תאומים הם! אבל האחד מהם נולד רבע שעה לפני חברו? נו, רבע שעה אינה משמעותית בחיים. הדברים אמורים אף בתאומים בני שנה ושנתיים, על אחת כמה וכמה בני עשר או עשרים. וככל שהשנים חולפות, הולך אותו הפרש פעוט של רבע שעה וקטן, מתגמד ונעלם. כך – לכאורה. אבל בפרשתנו נאמר אחרת: "ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר איתה בבית, ותלבש את יעקב בנה הקטן". ובהמשך הפרשה: "ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדול, ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן. ותאמר אליו, הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך" – הלא דבר הוא! בני כמה היו תאומים אלו באותו פרק זמן? לא בני עשרים ולא בני שלושים, הם היו בני ישישים ושלוש!

כיצד ניתן לקרוא להם "הבן הגדול" ו"הבן הקטן" בשל אותה רבע שעה? התשובה הפשוטה היא, שאין לנו כל מושג מהי רבע שעה בחיים!!!

רבי עקיבא היה רועה צאן עד לגיל ארבעים. בהמרצתה של רעייתו, רחל, פנה ללמוד תורה. הוא התעלה ביעף, ככוכב שביט, וכעבור שנים עשרה שנים של לימוד רצוף יומם ולילה פנה לשוב לביתו. כשהיה מאחורי הבית, שמע את קולו של רשע אחד שמקניט את רעייתו ואומר לה: "אביך צדק כשהתנגד לנישואיך עם אותו רועה צאן! הוא נטש אותך כאלמנה חיה שנים כה רבות". ורבי עקיבא שמע את רעייתו עונה: "לו היה שואל אותי – היה נשאר תריסר שנים נוספות!" הוא שמע את הדברים – ומיד שב על עקבותיו לתריסר שנות התעלות נוספות, שבסיומן שב לביתו בראש עשרים וארבעה אלף תלמידים! רעייתו היתה לאשתו של גדול הדור, וזכתה לכבוד והערצה מבעלה הגדול, מתלמידיו, ומכל בני דורה כשאמר לתלמידיו "שלי ושלכם – שלה הוא!" אבל נשאלת שאלה: לאחר תריסר השנים הראשונות, כאשר פנה לשוב לביתו, וכבר הגיע לעירו, עמד ליד הבית, ושמע שאשתו מוכנה ורוצה שימשיך בלימודו מדוע סב על עקבותיו מבלי לפגוש בה? מדוע לא נכנס הביתה לומר "שלום", מדוע לא נכנס לחמש דקות?

והתשובה: משום שהוא ידע מה ערכן של חמש דקות! לולא ניצל כל חמש דקות בחייו, הוא לא היה הופך לתנא האלוקי "רבי עקיבא"!

ולא רק חמש דקות, אפילו שבריר של דקה. הגמרא (מס' ברכות נג) מספרת: שבישיבתו של רבן גמליאל לא היו אומרים "מרפא", למי שהתעטש בבית המדרש – מפני ביטול תורה. ביטול תורה של שניה אחת! כסבורים אתם שזוהי "מידת חסידות"? לא ולא! זה נפסק להלכה, עברונו, ברמב"ם ובשולחן ערוך!

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל נעל נעליים בלי שרוכים, "נעלי סירה", כדי לחסוך את הדקה היומית לרכיסתם!

אם זה המבט על ניצול הזמן, על ניצול החיים – היפלא שאדם שנולד רבע שעה קודם, קרוי "הגדול"?

אנשים כאלו ניצלו את כל רגעייהם, כל ימי חייהם. עם מה אנחנו באים, מה יש בידינו להציג, כלום נוכל להראות לפחות שעה אחת מנוצלת במלואה? שיעור תורה אחד ליום?!

והדברים אמורים לא על ניצול בכמות בלבד, לא רק לנצל כל רגע ללימוד תורה. אלא גם על ניצול באיכות. שכאשר לומדים – ללמוד טוב, בעיון, וכאשר מתפללים לדעת לפני מי עומדים, ועל מה מתפללים!

גמ' טעמ

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

“ויעתר יצחק לה” (כה, כא).

כאשר האדם עומד בתפילה - אמר המגיד מדובנא - עליו לעמוד בלב נשבר ונדכה. אדם העומד להתפלל מתוך גאווה והתנשאות - אין זו “עבודה שבלב” ראויה.

משל למה הדבר דומה? לאדם אחד שהיה חייב לחבירו סכום כסף גדול ומשלא שילם במועד תבע אותו חבירו למשפט.

למרות שידע היטב כי הוא חייב את מלוא הסכום חיפש האיש תחבולות מתחבולות שונות כיצד יוכל להיפטר מחובת התשלום.

כאשר ביקש עצה מידידו - שהיו “ישיר דרך” כמותו - יעצו לו כי בעומדו לפני השופט ישבע כי הוא מטופל באשה וילדים רכים וכי אין ביזו לשלם מאומה. לשבועת שקר זו - כך אמרו - יאמין השופט ויפטור אותך מכל וכל. שמח האיש מאד בעצה “הנבונה” ובהגיע המועד לבש מחלצות שהיו שמורות עמו לאירועים מיוחדים, אסר את מרכבתו ההדורה בארבעה סוסים אבירים ועמד לצאת לדרך אל בית המשפט.

שוטה שכמוך - אמרה אשתו - האם כך עומד אתה להופיע לפני השופט? כאשר תבוא לפניו ואתה לבוש כאחד הרוזנים ומרכבתך הדורה כל כך, איך תטען כי אתה חסר כל ואין בידך לשלם?...

שמע האיש את דברי אשתו והבין כי אמת פביה על כן לבש בלויי סחבות וביקש משכנו שישאלו לו עגלה רעועה רתומה לסוס זקן... כך הופיע לפני השופט.

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - העבודה הנדרשת מאתנו בעמדנו לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא רבה היא עד מאד, על כן כאשר אנו עומדים לפניו בתפילה עלינו לעמוד בלב נשבר ונדכה ורוח נשברה ומתוך בושה לבקש ולהצטער על מיעוט דעתנו בעבודתו.

אדם העומד בתפילה מתוך גבהות לב - היאך יוכל לטעון כי אינו ראוי לעבוד כראוי וכנדרש...

“עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חקותי ותורת” (כו, ה).

בגמרא מסכת יומא (דף כ”ח עמוד ב’) דורשים חז”ל מפסוק זה שקיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין.

הקשה הגאון רבי אליהו מווילנא: היכן מרומז בפסוק זה ענין “עירוב תבשילין”?

אלא - תירץ הגאון - נראה שטעות נפלה כאן ובדפוסים קדומים היה כתוב בראשי תיבות: “קיים אברהם אבינו אפילו ע”ת”, ובמהלך השנים נפלה טעות כאשר אחד המדפיסים החליט מדעתו שראשי התיבות “ע”ת” כוונתם “עירובי תבשילין”, ואילו הכוונה האמיתית “עירובי תחומין”. מצווה יקרה זו של עירובי תחומין - סיים הגאון - מרומזת יפה בפסוק: “עקב אשר שמע אברהם בקולי”, מפני שעל ידי עשיית העירוב אדם דש בעקביו חוץ לאלפיים אמה בשבת.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

“בעבור תבְרַכְךָ נְפִשִׁי”

בעשרות שנותיו האחרונות נהיה הסטייפלער לתל תלפיות, והמונים החלו פוקדים את מעונו לברכה ולעצה. לצד גדלותו בתורה, נודע שמו בכל רחבי תבל כאיש קדוש, בעל רוח הקודש ופועל ישועות. הסטייפלער לא שמע היטב, וקשה היה לשוחח עמו באריכות (הוא חלה בילדותו, ומחלתו פגעה בחוש השמיעה. אמו נסעה עמו לטובי הרופאים, אך הם לא מצאו מזור; הם אף הודיעו לו כי שמיעתו תרד יותר ויותר במשך השנים, כפי שאכן היה). למרות זאת, זרם הפונים אליו הלך וגדל, מאחר שנודע כי עצותיו הריהן כדבר האורים ותומים, וברכותיו - בבחינת ‘צדיק גוזר, והקב”ה מקיים’. הסטייפלער עצמו התבטא פעם: “אני איש זקן מאוד, וברכותי באות מכל הלב, בהיותי רוצה בכל לבי בטובת זולתי. אולי משום כך מועילות ברכותי”.

מפני קשיי השמיעה של הסטייפלער, רגילים היו להעלות את הבקשות על הכתב, והסטייפלער היה קורא ומשיב בעל - פה. לפעמים רצה השואל להגיב ולהעלות צדדים נוספים, והיה כותב בפני הסטייפלער. כאן נוכחו הכל בהתמדתו העצומה של הסטייפלער: בעת שהלה היה כותב, שב הסטייפלער ללמוד בספר שלפניו, ואפילו רקע קט! גם בזמן הקצר שבין יציאתו של אדם אחד לכניסתו של הבא אחריו - שזה לא נמשך יותר מעשר שניות - היה הסטייפלער שוקע כל כולו בספר ומשנן את תלמודו, כמי שכמה שעות לפניו...

הסטייפלער לא הבין כלל לשם מה באים הציבור לקבל את ברכותיו, ואף הביע את פליאתו על כך. “אולי תוכלו לומר לי מה פשעי ומה חטאתי, שבאים אלי כל היום וכל הלילה לבקש ברכות?”, שאל כמה וכמה פעמים... פעם השיב לו רבי משה מרדכי שלוזינגר כי הבאים עושים זאת על פי מאמר חז”ל, שמי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם שיבקש עליו רחמים. והסטייפלער שאל: “ומי אמר שאני הוא החכם שאליו ומתכוונים חז”ל בדבריהם?”, והסטייפלער הוסיף וסיפר:

בביאליסטוק היה משוגע בשם מיכאל. דעתו של הלה נטרפה עליו לגמרי, והוא חשב את עצמו למיכאל המלאך, ילדי העיר היו מתגרים בו, ואומרים לו שוב ושוב כי הוא איננו מיכאל המלאך, אך הוא לא ויתר להם - הוא היה פותח בפניהם את התנ”ך, ומראה להם את האמור בספר דניאל על אודות מיכאל המלאך. ‘רואים אתם?’ אמר, ‘בתנ”ך כתוב שאני מיכאל המלאך!’.

הילדים הוסיפו ללעוג לו: ‘אמנם כתוב כי יש מלאך ששמו מיכאל, אך לא נאמר כי אתה הוא זה!’... אולם מיכאל צעק עליהם בחרונו: ‘כופרים אתם, והלוא כך כתוב בתורה!’. הילדים היו ממשכים בהתגריותיהם, ומיכאל היה ממשך בשיגעונו: ‘אפיקורסים! אני מיכאל המלאך, ככתוב בספר דניאל!’.

הסטייפלער סיים את הסיפור והסביר בענוותנותו: “כשיגעונו של אותו מיכאל ליחס לעצמו את דברי דניאל, כך שיגעון הוא לומר כי אני הוא החכם שעליו דיברו חז”ל...”

ביני לבני

הרה”ג פנחס ברייער שליט”א מח”ס “לגדל” על חינוך ילדים

חינוך לקדושה (א)
בגליון קודם כתבנו שישנו מדד ברור לראות אם השיר

קדוש, או להיפך, גם ללא ידיעת שם המלחין. נשים לב לתנועותיו בשמיעת השיר ובסגנון הריקוד. בשיר קדוש גם כשהשמחה פורצת גבולות הרגשות הומים בקדושה. כששרים ‘כי הרבתי’ ועד הנה’ מתחברים ומתעוררים, לעומת זאת כל אותם שירי זבל, מיד כשהתזמורות פוצחת כבר נראה תנועות רחוביות זולות ותחושת ריקנות והתפרקות באוויר. מי שרק יהיה כנה עם עצמו יודה בעובדה. לאחרונה פשה גם במחננו הערכה עיוורת למלחינים וזמרים, הם זוכים לראיונות בעיתונות מתחשבים בדעתם גם בתחומים נוספים, יש הרבה צעירים (ריקניים) העוקבים אחר תנועותיהם ורצים אחריהם זה הפך להיות ערך נוסף, וחבל! חייבים

לזכור שזמר או מלחין זכו בסך הכל בכישרון, הוא לא בהכרח אדם יותר מיוחד מכל אדם אחר, ואת הערכה כדאי לשמור לאנשים מיוחדים באמת, אנשים שעבדו על עצמם, אנשים גדולים בתורה וביראה, אותם יש להעריך ולהעריך חשוב להעביר מסר זה לילדינו בכל הזדמנות.

אצלנו בבית, אבי שיחיה מלחין חצר הקודש בעלזא, מלחין בחסד ששמו חתום על הרבה מהיצירות החסידיות האותנטיות, לחנים עם טעם של פעם, ידענו תמיד ששום לחן ושום שיר לא מוערך בבית יותר מהתקדמות בלימוד ובעבודת המידות, בכל שנות לימודינו בישיבה ידענו שהחזקת מיקרופון תהיה כמוקצה ממש, ידענו שאלו השנים שיש להשקיע בתכלס! ובאמת. כמה מצער לראות לפעמים הורים המגלים לפתע כשרון מוזיקלי אצל ילדם ומאותו רגע הם משדרים לו שוב ושוב עד כמה זה חשוב ומיוחד, הורים כאלו הורסים לילד את ההסתכלות האמיתית על החיים, עושים מעיקר טפל ומטפל עיקר, והסוף ידוע לכולנו מה נשאר מכל אותם ‘ילדי פלא’, הפלא נגמור והילד נשאר, וחבל... רבותי פרופורציה בבקשה...